

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 13C/410/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115225698
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Revický
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2016:8115225698.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom Mgr. Petrom Revickým v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpeného spoločnosťou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., advokátska kancelária, Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, proti žalovanému: X. V., Y.. XX.X.XXXX, E. XXX XX W. XXX, o zaplatenie 58,69 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a .**

Náhradu trov konania účastníkom **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Žalobou doručenou súdu 12.10.2015 sa právny predchodca žalobcu Consumer Finance Holding a.s. domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu sumu 58,69 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne od 2.11.2012 do zaplatenia a trovy konania.

Žalobu odôvodnil tým, že s odporcom uzatvorili spolu dňa 4.12.2010 zmluvu o pôžičke evid. č. XXXXXXXX, za základe ktorej poskytol žalovanému celkovú sumu pôžičky 435,60 Eur na zakúpenie spotrebného tovaru uvedeného v zmluve. Podľa zmluvy o pôžičke mal žalovaný splácať pôžičku v pravidelných 20 mesačných splátkach v sume 21,78 Eur. Do dňa spísania žaloby uhradil žalovaný z vyššie uvedenej zmluvy sumu 392,04 Eur. Vzhľadom na to, že žalovaný porušil svoju povinnosť splácať poskytnutú pôžičku resp. jednotlivé povinné splátky riadne a včas, t.j. v súlade so zmluvou a podmienkami k zmluve, dňa 25.10.2012 listom - predžalobná upomienka vyzval žalovaného k okamžitej úhrade všetkých splátok jednorázovo. Žalovaný dlžné splátky neuhradil. Celkový dlh žalovaného ku dňu podania žaloby predstavuje sumu 58,69 Eur.

Žalovaný sa k žalobe nevyjadril, hoci mu to súd pri príprave pojednávania uznesením podľa § 114 ods. 3 O.s.p. uložil a žalobu s prílohami mu doručil ešte dňa 12.11.2015.

Počas konania žalobca oznámil, že pohľadávka voči žalovanému, ktorá je predmetom tohto konania, bola spoločnosťou Consumer Finance Holding a.s. ako postupcom na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 27.11.2015 postúpená na postupníka spoločnosť EOS KSI Slovensko, s.r.o., a navrhol, aby súd pripustil jeho vstup do konania namiesto pôvodného žalobcu. Súd o tomto návrhu rozhodol uznesením č.k. 13C/410/2015-24 zo dňa 18.2.2016 tak, že tomuto návrhu vyhovel a vstup nového žalobcu na miesto pôvodného žalobcu pripustil. Žalobca žiadal o rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania, iba na základe predložených listinných dôkazov.

Keďže v danom prípade predmet konania neprevyšuje sumu 1000,- Eur (tzv. „drobný spor“ podľa § 200ea ods. 1 O.s.p.), súd vec v súlade s ust. § 115a ods. 2 O.s.p. prejednal bez nariadenia pojednávania.

V zmysle ustanovenia § 79 ods. 1 O.s.p. musí žalobca vo svojom návrhu pravdivo opísať rozhodujúce skutočnosti, ktoré odôvodňujú uplatnený nárok (povinnosť tvrdenia) a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (dôkazná povinnosť).

V sporovom konaní, ktoré je ovládané dispozičnou zásadou, platí, že súd je viazaný žalobou. Nárok uplatnený žalobou je charakterizovaný opísaním skutkových okolností, ktorými žalobca svoj nárok odôvodňuje, a skutkovým základom opísaným v žalobe v spojení so žalobným petitom je potom vymedzený základ nároku uplatneného žalobou, ktorý je predmetom konania. Rozhodujúcimi skutočnosťami sa rozumejú (všetky) údaje, ktoré sú celkovo nutné k tomu, aby bolo jasné, o čom a na akom základe má súd rozhodnúť, a ktoré, ak budú preukázané, umožňujú žalobe vyhovieť (porovnaj tiež napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 23. januára 2002, sp. zn. 25 Cdo 643/2000, in Soubor rozhodnutí Nejvyššího soudu, nakladateľstvo C.H.Beck, zväzok 13, publ. pod označením C 962).

Rozsah nutných údajov, ktoré odôvodňujú uplatnený nárok čo do základu a výšky (bremeno tvrdenia), je pritom určovaný hypotézou právnej normy, ktorá sa má na daný právny vzťah resp. skutkový stav aplikovať.

Podľa § 153 ods. 1 O.s.p. súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné.

Podľa § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Súd vykonal dokazovanie všetkými predloženými listinami, ktoré boli oboznámené na pojednávaní, prípadne boli doručené všetkým účastníkom, alebo ktorých obsah nebol protistranou spochybný (§ 129 ods. 1 in fine O.s.p.), a na základe zhodných (resp. nespochybných) tvrdení účastníkov (§ 120 ods. 3 O.s.p.) a vykonaných dôkazov zistil tento skutkový stav:

Dňa 4.12.2010 uzatvoril právny predchodca žalobcu spoločnosť Consumer Finance Holding, a.s. ako veriteľ so žalovaným ako klientom písomnú zmluvu o pôžičke, na základe ktorej právny predchodca žalobcu poskytol žalovanému pôžičku (finančné plnenie) 307,- Eur na úhradu tovaru - nábytku. V zmluve je ďalej uvedené kúpna cena 307,- Eur, akontácia 0,- Eur, počet splátok 20, splátka 21,78 Eur, celková suma pôžičky 435,60 Eur, celkové náklady spotrebiteľa 128,60 Eur, RPMN 41,82 %, ročná úroková sadzba 41,82 %, priemerná hodnota RPMN 44,57 %, termín konečnej splatnosti (mesiac/rok) 10/2012, typ akcie „60 dní odklad“. Pod tým je v zmluve výrazne menším drobným takmer nečitateľným písmom napísaný text o tom, že klient prehlasuje, že sa pred podpísaním zmluvy oboznámil s podmienkami a všeobecnými obchodnými podmienkami, ktoré sú neoddeliteľou súčasťou zmluvy, prevzal ich, súhlasí s nimi, nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať. Určité a zrozumiteľné stanovenie úpravy (resp. odkaz na úpravu) nejakej ďalšej konkrétnej (určitej) časti obsahu zmluvy odkazom na obchodné podmienky (napr. že úročenie - uplatňovanie úrokovej sadzby, spôsob započítavania úhrad, prípadne povinnosť platiť úroky a poplatky upravujú obchodné podmienky) zo zmluvy nevyplýva.

Z predloženého prehľadu splátok a úhrad vyplýva, že žalovaný na úhradu tejto zmluvy zaplatil postupne v rôznych dňoch (aj mimo termínov splátok - teda pred resp. po ich splatnosti) spolu sumu 392,04 Eur (započítanú na 18 splátok po 21,78 Eur).

Predžalobnou upomienkou zo dňa 25.10.2012 vyzýval právny predchodca žalobcu žalovaného, s poukazom na predchádzajúce upozornenie, k okamžitej úhrade všetkých splátok jednorázovo a úhradu istiny vo výške 93,66 Eur.

Podľa § 657 Občianskeho zákonníka zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

Podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri peňažnej pôžičke možno dohodnúť úroky.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSU“) spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

V prejednávacom prípade je zrejmé, že ide o právny vzťah vyplývajúci zo zmluvy o pôžičke. Zo skutočností uvedených žalobcom však vyplýva, že v podrobnostiach ide o nároky medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako spotrebiteľom vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a právny vzťah (zmluvu) medzi účastníkmi je preto potrebné posúdiť aj ZoSU, ktorý stanovuje špeciálnu úpravu spotrebiteľských úverov.

Podľa § 1 ods. 1 ZoSU tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

Podľa § 9 ods. 1 ZoSU zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu.

Podľa § 9 ods. 2 ZoSU zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka (§ 52 a 60 o spotrebiteľských zmluvách) musí obsahovať (okrem ďalších tam uvedených, pozn. súdu) tieto náležitosti:

- i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,
- k) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,
- l) právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky podľa odseku 5, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- m) súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny.

Podľa § 273 OBZ časť obsahu zmluvy možno určiť aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky vypracované odbornými alebo záujmovými organizáciami alebo odkazom na iné obchodné podmienky, ktoré sú stranám uzavierajúcim zmluvu známe alebo k návrhu priložené.

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 53c Občianskeho zákonníka (v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy) ak je spotrebiteľská zmluva vyhotovená písomne, predmet a cena nesmú byť uvedené menším písmom ako iná časť takejto zmluvy s výnimkou názvu zmluvy a označení jej častí. Zmluva uzatvorená v rozpore s týmto ustanovením je neplatná.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a), b) ZoSU poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 <<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2010-129/znenie-20110101>>, alebo neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k) <<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2010-129/znenie-20110101>>, r) <<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2010-129/znenie-20110101>> a y) <<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2010-129/znenie-20110101>> a § 10 ods. 1 <<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2010-129/znenie-20110101>>.

Všeobecné východiská

Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení zmluva o pôžičke predpokladá, že veriteľ prenechá dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu, pričom pri peňažnej pôžičke možno dohodnúť úroky. V prípade zmluvy o spotrebiteľskom úvere však zákon pre vznik práva na úroky a poplatky v zmysle § 9 ods. 2 ZoSU, okrem písomnej formy zmluvy, vyžaduje aj jej ďalšie obligatórne obsahové náležitosti (inak sa podľa § 11 ods. 1 písm. a) ZoSU poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov).

V písomnej zmluve o spotrebiteľskom úvere musí byť preto určite a zrozumiteľne (§ 37 ods. 1 OZ), okrem ďalších náležitostí, v zmysle ust. § 9 ods. 2 ZoSU určená:

f) doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere - čím sa, vzhľadom na vymedzenie pojmu zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 2), rozumie doba trvania záväzku poskytnúť peňažné prostriedky (čo má význam najmä pri neskoršom, prípadne postupnom čerpaní úveru resp. pri revolvingu) a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,

g) podmienky upravujúce jeho čerpanie - teda „Akým spôsobom a kedy spotrebiteľ dostane peniaze“ (viď formulár pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere, ktorý je uvedený v prílohách č. 3 a 4 <<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2010-129/znenie-20110101>> tohto zákona, a obsahuje niektoré vysvetľujúce informácie),

i) úroková sadzba spotrebiteľského úveru - ktorou je podľa § 2 písm. j) ZoSU úroková sadzba vyjadrená ako fixné alebo variabilné percento, a súčasne podmienky ktoré upravujú jej uplatňovanie - ktorými sa, vychádzajúc z podstaty a zmyslu úročenia, rozumejú všetky podmienky tak aby bolo zrejmé ako, resp. z akej sumy a odkedy (napr. či už od dojednania úveru - rezervácie peňažných prostriedkov, alebo od reálneho poskytnutia peňažných prostriedkov v prospech dlžníka, alebo až od určitého iného času v prípade dojednania dočasného bezúročného obdobia) a dokedy sa má uplatňovať (napr. do stanoveného času splatnosti, alebo do vrátenia, alebo inak), a to tak, aby bola jasne určiteľná povinnosť platenia úrokov (napr. aj v situácii prípadného predčasného alebo oneskoreného vrátenia peňažných prostriedkov), a

k) výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia - čím sa nepochybne rozumie uvedenie výšky, počtu a termínov splátok každej z týchto položiek, t.j. istiny, úrokov a iných poplatkov samostatne tak, aby bolo zrejmé ako sa majú splácať, resp. ako sa jednotlivé splátky priraďujú k nesplateným zostatkom. Vyplýva to jednak z doslovného gramatického výkladu ust. § 9 ods. 2 písm. k ZoSU (kde je výslovne stanovená požiadavka určenia splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, a teda nie len splátok všeobecne), ako aj z výkladu podľa jeho zrejmeho účelu. Len takýto výklad požiadavky zákona totiž spĺňa účel spotrebiteľského práva, a to jednak venovať zvýšenú pozornosť ochrane spotrebiteľa (ktorý by nemal byť zavádzaný a mal by mať čo najviac informácií umožňujúcich mu - pred, ale i dodatočne po poskytnutí úveru - čo najlepšie posúdiť situáciu a urobiť rozhodnutie ohľadom uzavretia zmluvy a následne aj spôsobu, resp. rýchlosti splácania úveru), a tiež preto, že len pri vyššie uvedenom riadnom vymedzení uplatňovania úrokovej sadzby (úročenia), alebo aspoň rozlíšení (stanovení) splátok istiny, úrokov a iných poplatkov je možné kedykoľvek (i v priebehu splácania) určiť obsah právneho vzťahu, t.j. výšku zostávajúcej istiny, úrokov a ostatných poplatkov.

Prax, a ako vyplýva z ust. § 9 ods. 2 písm. l) a m) ZoSU aj zákon (rozlišujúci minimálne splácanie s amortizáciou istiny alebo bez), totiž pozná rôzne spôsoby splácania úveru. Napríklad poskytnuté peňažné prostriedky (istina) sa môžu splácať na začiatku a úroky až na konci, prípadne naopak, alebo sa úroky a poplatky strhnú ihneď z celkovej výšky spotrebiteľského úveru (pozri napr. vysvetlivky k položke 2C formulára o zmluvných podmienkach podľa vyhl. č. 620/2007 Z.z. v pôvodnom znení), prípadne sa istina spláca spolu s úrokmi v rôznych kombináciách (čo navonok nevyklučuje rovnakú resp. nemennú výšku celkovej splátky), či už s pevnou splátkou istiny a sumy úroku, resp. podľa ich rôzne stanoveného podielu, alebo sa amortizuje celkovými rovnomernými tzv. anuitnými splátkami, pri ktorých sa plynule mení výška a pomer splátky istiny a úroku. Spôsob úročenia a splácania úveru a jeho jednotlivých častí musí byť preto vyjadrený určitým a zrozumiteľným spôsobom vylučujúcim pochybnosti o obsahu

povinnosti splácať jeho jednotlivé položky (vrátane postupu jej splnenia). V zmysle ust. § 9 ods. 2 ZoSU v spojení s ust. § 11 ods. 1 ZoSU úroky, resp. úroková sadzba, podmienky jej uplatňovania a podmienky splácania istiny, úrokov a iných poplatkov musia byť výslovne písomne dohodnuté, resp. určené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Inak sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, a veriteľ nárok na úroky a poplatky nemá.

Všetky vyššie uvedené obligatórne obsahové náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere pritom zároveň vo svojej podstate vymedzujú rozhodujúce skutočnosti, ktoré jediné odôvodňujú, resp. v zmysle ZoSU sú spôsobilé (mohli by a mali by) odôvodňovať nárok na úroky a poplatky (odplatu) za úver podľa zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a ktoré preto musí žalobca v súvislosti s nimi pre úspech v konaní riadne tvrdiť (a preukázať). Totiž len ak je v zmluve (presne) stanovený rozsah a spôsob čerpania, úročenia a splácania úveru resp. jeho jednotlivých častí a súvisiacich poplatkov (teda záväzkov), iba vtedy zákon s takýmto prejavom vôle spája právne následky (teda vznik práv a povinností), a len vtedy je možné kedykoľvek určiť rozsah všetkých práv a povinností, ktoré sú obsahom daného právneho vzťahu.

Pre úplnosť treba uviesť, že časť obsahu zmluvy síce možno určiť aj odkazom na obchodné podmienky, nemalo by sa to však týkať podstatných náležitostí zmluvy (ale len dojednaní technického a vysvetľujúceho charakteru), keďže tieto informácie sa musia povinne uvádzať spotrebiteľovi už v predzmluvnom formulári pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 2 ZoSU), a nič by preto, v prípade poctivého prístupu veriteľa, nemalo brániť tomu uviesť ich aj priamo v zmluve (mutatis mutandis aj nález ÚS ČR citovaný nižšie). Okrem toho tiež platí, že stanovenie časti obsahu zmluvy odkazom na obchodné podmienky nemôže byť ani neprimerane všeobecné (nestačí iba zmienka o obchodných podmienkach), pretože ak má byť súčasťou zmluvy (ako prejavu vôle), platia preňho, ak sa s ním majú spájať právne účinky, rovnaké pravidlá ako aj pre iné právne úkony. Časť obsahu zmluvy, ktorú tento odkaz určuje (poukazom na obchodné podmienky), by sa mala preto stanoviť konkrétne (určite a zrozumiteľne, § 37 ods. 1 OZ) tak, aby bolo zrejmé úpravu ktorej časti zmluvy (práv a povinností) treba hľadať a vykladať na inom mieste (napr. v obchodných podmienkach), písomne (§ 9 ods. 1 ZoSu), a zároveň aj nie menším písmom ako iná časť takejto zmluvy (§ 53c OZ). V tomto prípade tomu tak nebolo.

V tejto súvislosti súd tiež pripomína, že určitosti a zrozumiteľnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako dvojstranného právneho úkonu nesvedčí ani rozsiahlosť a neprehľadnosť textu obchodných podmienok napísaná drobným písmom so súčasným zakomponovaním viacerých podstatných zmluvných náležitostí zmluvy o úvere na ich viacerých miestach. Inými slovami vo vzťahu k ich platnosti súd zdôrazňuje, že v prípade konfliktu záujmov spotrebiteľa a jeho zmluvného partnera je potrebné poskytnúť vyššiu mieru ochrany spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane. V kontexte s týmto princípom je potrebné posúdiť aj úverové zmluvné podmienky. Tie zásadne nesmú slúžiť tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom napísanej forme skryl zmluvný partner spotrebiteľa podmienky, ktoré sú podstatné, a o ktorých môže predpokladať, že uniknú jeho pozornosti. Pokiaľ tak učiní, čo sa stalo aj v tomto prípade, spreneverí sa princípu dôvery a preto takému jednaniu nemožno priznať právnu ochranu pre rozpor s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ).

K tomu možno poukázať aj na právny záver uvedený v náleze Ústavného súdu ČR z 11.11.2013, sp. zn. I.ÚS 3512/11. Podľa neho v rámci spotrebiteľských zmlúv dojednaní o zmluvnej pokute (argumentum a minori ad maius tým skôr o predmete hlavného záväzku resp. o podstatných náležitostiach zmluvy, pozn. súdu) v zásade nemôžu byť súčasťou tzv. všeobecných zmluvných podmienok, ale len spotrebiteľskej zmluvy samotnej (na ktorú spotrebiteľ pripája svoj podpis). Ústavný súd zdôraznil, že dodávateľ sa má chovať k spotrebiteľovi, ktorý je slabšou zmluvnou stranou poctivo, v opačnom prípade mu nie je možné poskytnúť právnu ochranu. Zásada poctivosti sa prejavuje aj tým, že zmluvné dojednania nesmú byť umiestnené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru, a naopak nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa zrejme uniknú.

Právne posúdenie

V danom prípade, s ohľadom na podanú žalobu, pre komplexné odôvodnenie rozsudku podľa § 157 ods. 2 O.s.p. (s uvedením čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov) považuje súd za potrebné poukázať predovšetkým na to, že žalobca vo svojom návrhu v podstate ani len priamo netvrdil všetky rozhodujúce skutočnosti (skutkové okolnosti), ktoré by konkrétne a komplexne odôvodňovali celý uplatnený nárok, resp. jeho jednotlivé položky. V postupoch dodávateľov, v nadväznosti na ich často neprijateľne zjednodušené a netransparentné obchodné praktiky k spotrebiteľom, stalo sa už aj v súdnom konaní negatívnym javom iba všeobecné uplatňovanie nárokov nekonkrétnym poukazom na prílohy pripojené k návrhu. Ani z týchto príloh však nevyplývajú všetky dôvody uplatnených nárokov. Podľa názoru súdu ide o typický prejav tzv. „Mcdonaldizácie“ spoločnosti a právnych služieb (pojem použil Václav Vlk: Mcdonaldizace mění advokacii, je nutné reagovat; dostupné na www.ceska-justice.cz <<http://www.ceska-justice.cz>>). Celá žaloba má skôr len všeobecnú rámcovú (formulárovú) podobu s požadovanou úhradou údajného dlhu bez uvedenia všetkých nevyhnutných (rozhodujúcich) skutočností tak, aby bolo jasné o čom a na akom základe má súd rozhodnúť (a to už i vo vzťahu k tzv. istine - kde absentuje výslovné a zrozumiteľné tvrdenie o poskytnutí peňažných prostriedkov v určitej výške a záväzku na ich vrátenie s určitým a zrozumiteľným vymedzením spôsobu tohto vrátenia).

Teória procesného práva podmieňuje úspech účastníka konania v spore unesením dvoch bremien. Ide jednak o bremeno tvrdiť skutočnosti, ktoré môžu privodiť jeho úspech v spore a jednak bremeno tieto skutočnosti preukázať. Ak účastník nesplní svoju povinnosť tvrdiť skutočnosti rozhodné z hľadiska hypotézy právnej normy, potom spravidla ani nemôže splniť dôkaznú povinnosť. Nesplnenie povinnosti tvrdenia, teda neunesenie bremena tvrdenia, má za následok, že skutočnosť, ktorú účastník vôbec netvrdil a ktorá nevyšla inak v konaní najavo, spravidla nebude predmetom dokazovania. Ak ide o skutočnosť rozhodnú podľa hmotného práva, potom neunesenie bremena tvrdenia o tejto skutočnosti bude mať pre účastníka väčšinou za následok pre neho nepriaznivé rozhodnutie.

„Zákon účastníkom ukladá povinnosť tvrdiť všetky potrebné skutočnosti; potrebnosť, teda okruh rozhodujúcich skutočností, je určovaný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov. Táto norma zásadne určuje jednak rozsah dôkazného bremena, t.j. okruh skutočností, ktoré musia byť ako rozhodné preukázané, jednak nositeľa dôkazného bremena. Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkmi v spore závisí na tom, ako vymedzuje právna norma práva a povinnosti účastníkov. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného.“ (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2012, sp. zn. 6 MCdo 17/2010).

Na doplnenie uvedeného súd poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho soudu ČR zo dňa 17. 6. 2010, sp. zn. 33 Cdo 2259/2008, podľa ktorého nestačí len „aby žalobce předložil soudu celou řadu listin a v žalobě (či jejím doplnku) souhrnně a nekonkrétně, bez vztahu k jednotlivým rozhodným tvrzením odkázal na tyto listiny. Takový postup by stíral rozdíly mezi skutkovými tvrzeními stran a skutkovými zjištěními, která soud činí z provedených důkazů, a zcela nepřípustným způsobem by přenášel aktivitu a odpovědnost příslušející účastníkům řízení na soud a byl by též v rozporu se základními zásadami občanského (sporného) řízení - zásadou dispoziční, projednací, rychlosti a hospodárnosti.“

V prejednávanej veci mal žalobca bremeno tvrdenia, že so žalovaným uzavrel platnú písomnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere so záväzkom žalobcu poskytnúť žalovanému peňažné prostriedky, a záväzkom žalovaného poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť žalobcovi určité úroky (a poplatky), a ďalej že mu určité peňažné prostriedky aj reálne poskytol a žalovaný ich nevrátil, prípadne nezaplatil dohodnuté konkrétne špecifikované úroky (a poplatky), a že zmluva obsahuje všetky obligatórne obsahové náležitosti. Žalobca však všetky tieto skutočnosti v konaní riadne ani netvrdil, a žaloba, hoci má po formálnej stránke všetky minimálne obsahové náležitosti, je len rámcová s tvrdením o údajnom dlhu bez uvedenia všetkých skutočností, ktoré by ho odôvodňovali.

Tento nedostatok sa pritom týka predovšetkým úrokov, a rôznych poplatkov, resp. nákladov zaúčtovaných na ťarchu žalovaného. Vo vzťahu k vyúčtovaným úrokom (i poplatkom či nákladom) rozhodujúce skutkové okolnosti zo žaloby a príloh (z predložených dôkazov) pritom nevyplývajú ani nepriamo. Celá argumentácia k nim je v podstate založená len na dôvere v ich strohé vyčíslenie v tzv. prehľade splátok a úhrad vypracovanom žalobcom. Obdobný postup bol síce v minulosti niekedy možný v zmysle bývalého (dnes už neplatného) znenia ust. § 172 ods. 1 O.s.p. (v znení účinnom do r. 2003), ale len ak sa právo opieralo o tzv. výpis z kníh tuzemského peňažného ústavu (zrejme ako relikv bývalého štátneho vlastníctva, kontroly a z toho a priori predpokladanej správnosti účtovania všetkých peňažných

ústavov), o ktorý v tomto prípade neide, a aj to iba pri vydávaní platobných rozkazov (procesne bez osobitného skúmania a dokazovania). V súdnom konaní v súčasnosti, s rovnocenným postavením sporových strán, osobitne v prípadoch ex offo kontroly nárokov zo spotrebiteľskej zmluvy v zmysle ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, však nemožno nekriticky akceptovať a vychádzať iba z jednostranných nepreskúmateľných vyčíslení sporovej strany (dodávateľa) bez posúdenia práva. Z tvrdených (a preukazovaných) skutočností musí právo vyplývať. Nemožno súhlasiť s názorom žalobcu, že evidovanie pohľadávky v jeho internom prehľade splátok a úhrad je snáď akousi verejnou listinou, a tento výpis potvrdzuje výšku žalobcom uplatnenej pohľadávky voči žalovanému. Podľa § 134 O.s.p. iba listiny vydané súdmi Slovenskej republiky alebo inými štátnymi orgánmi v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitnými predpismi vyhlásené za verejné, potvrdzujú, že ide o nariadenie alebo vyhlásenie orgánu, ktorý listinu vydal, a ak nie je dokázaný opak, i pravdivosť toho, čo sa v nich osvedčuje alebo potvrdzuje.

Vo vzťahu k požadovanej sume úrokov žalobca neuviedol (ani nepriamo v prílohách) všetky rozhodujúce skutočnosti umožňujúce ich určenie, prípadne overenie ich výpočtu. Pri uplatnení vyčíslených (kapitalizovaných) úrokov sú takými skutočnosťami, ktoré odôvodňujú ich uplatnenie (nárok), vychádzajúc z ich podstaty, nesporne najmä uvedenie výšky úrokovej sadzby s poukazom na konkrétne skutočnosti, ktorú ju odôvodňujú, a presné uvedenie jednotlivých súm - z ktorých sa uplatňuje, s uvedením konkrétnych období - za ktoré sa pri týchto sumách uplatňuje, spolu s ich skutkovým odôvodnením. Výšku úrokovej sadzby, z ktorej zrejme svoj nárok odvodzuje, žalobca síce uviedol aspoň nepriamo predložením zmluvy, kde je vyjadrená ako percento (bez uvedenia či ide o fixnú alebo variabilnú sadzbu), jej uplatňovanie s uvedením úročených súm a období s jej skutkovým odôvodnením pri výpočte úroku však nie, a tieto skutočnosti zo žaloby napokon nevyplývajú ani nepriamo (z predložených príloh). Uvedené by pritom mohlo byť zrejme aspoň nepriamo z dohodnutého rozpisu splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, v tomto prípade však tomu tak nebolo (v zmluve nie je uvedená výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. V návrhovom (sporovom) konaní je pritom zrejme, že je povinnosťou a zodpovednosťou žalobcu tvrdiť všetky také skutočnosti, ktoré by jeho nárok odôvodňovali (bremeno tvrdenia), súd nie je povinný a ani oprávnený vyhľadávať za navrhovateľa rozhodujúce skutočnosti, ktoré by jeho nárok odôvodňovali, tieto len posudzuje (vychádza z tvrdeného a zisteného skutkového stavu), a preto v prípade, že z tvrdených skutočností právo na úroky a poplatky nevyplýva (neunesenie bremena tvrdenia), nemožno mu priznať súdnu ochranu, a nárok žalobcu z takejto žaloby musí byť v tomto rozsahu zamietnutý.

Okrem neunesenia bremena tvrdenia o všetkých skutočnostiach odôvodňujúcich právo na vyúčtované a uplatnené úroky a iné poplatky súd pripomína, že tieto sú zároveň obligatórnymi obsahovými náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a vzhľadom na vyššie uvedené, i v nadväznosti na tým súvisiace dôkazné bremeno, je preto tiež zrejme, že predložená zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje podmienky, ktoré upravujú uplatňovanie úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru - ako, z akej sumy, odkedy a dokedy (§ 9 ods. 2 písm. i) ZoSU), dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru - ktorým sa nepochybne rozumie konkrétny dátum (§ 9 ods. 2 písm. f) ZoSU), a výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (§ 9 ods. 2 písm. k) ZoSU), a poskytnutý spotrebiteľský úver sa preto považuje aj podľa § 11 ods. 1 ZoSU za bezúročný a bez poplatkov.

Vzhľadom na tieto dôvody, teda jednak pre neunesenie bremena tvrdenia ohľadom skutočností odôvodňujúcich úroky a iné poplatky, ako aj s poukazom na absenciu obligatórných obsahových náležitosť zmluvy, s ktorými zákon spája bezúročnosť a bez poplatkovosť úveru, má žalobca, z titulu pohľadávok zo zmluvy o pôžičke postúpených mu podľa § 524 OZ od jeho právneho predchodcu nárok iba na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov vo výške 307,- Eur. Keďže však z predloženého prehľadu splátok a úhrad a tvrdení žalobcu vyplýva, že žalovaný v prospech veriteľa už takúto sumu (392,04 Eur) uhradil (vrátil), súd žalobu zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p., keď žalovanému, ktorý bol v konaní úspešný, bolo potrebné priznať náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva, keďže však o trovách konania rozhoduje súd na návrh, žalovaný si ich náhradu neuplatnil a žiadne trovy mu ani nevznikli, a neúspešný žalobca na ich náhradu nemá právo, súd náhradu trov konania nepriznal žiadnemu z nich.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.